

Den gamle terminal

Vilhelm Lauritzens mesterværk

Besøget på Vilhelm Lauritzens gamle lufthavnsterminal fra 1939 blev en spændende oplevelse. Den for datiden store terminal med tilbygget flyledertårn blev i 1990'erne ved en imponerende menneskelig og ingeniørmæssig kraftanstrengelse rullet 3,8 km væk fra sin gamle plads, tværs over landingsbanerne, og sat ned på nye fundamenter i udkanten af lufthavnen for enden af Amager Landevej. Alt demonterbart materiale, indvendigt som udvendigt, blev brugt i en nænsom restaurering baseret på gamle skitser tegninger og fotografier, så møbelbetræk, vindues- og dørkarme, gulvbelægninger og vægbemalinger ligger så tæt op ad oprindelige materialer som muligt.

Historisk gruppe med stor viden

Undervejs i rekonstruktionsperioden blev dannet en Historisk Gruppe med blandt andre vore to entusiastiske værter Jørgen Mangor og Flemming J. Jørgensen. Begge er nu pensionerede, Jørgen Mangor, Drifts- og VIP-chef i Copenhagen Airports (CPH,) efter 54 års tjeneste. Flemming Jørgensen gik af efter 46 års tjeneste i Statens Luftfartsvæsen, som leder af radioværkstedet under Flyvesikringstjenesten. Begge har været med i Historisk Gruppe og virket som konsulenter i henholdsvis 3 år (JM) og 14 år (FJ), så man må sige, at de havde en meget stor historisk viden at trække på under vores besøg.

Den historiske VL-Terminal er fredet og der er ikke offentlig adgang. Den rummer i dag enkelte administrative funktioner i CPH (Københavns Lufthavne) og anvendes nu bl.a. ved kongelige VIP modtagelser. Jørgen Mangor viste i den forbindelse en TV-optagelse af modtagelsen af den græske præsident, der involverede kongehuset, livgarden, politiet, og et større lufthavnspersonale - et stort arbejde med forberedende aftaler, praktiske opgaver på dagen og styringen før og efter ankomsten, et arbejde der ifølge Jørgen Mangor tog 20 timer, mens tiden mellem modtagelsen og til gæsterne var kørt togtog 20 minutter!

Arkitektoniske fif fra VL

Da vi undervejs stoppede op i den store, tomme afgangshal, udbrød Flemming Jørgensen: "Kan I mærke det? Man føler sig godt tilpas i rummet. Rart og en god atmosfære"!

Og man fik rent faktisk den førhen ubevidste fornemmelse. En tidligere gæst, en læge, havde forklaret, at det psykologisk skyldes, at Vilhelm Lauritzen havde afrundet alle væghjørner og anvendt "bløde" farver på væggene (i hallen: æggeskalsfarve), ligeledes så man afrundede trappeforløb og andre elementer, som normalt er kantede. Den samme vigtige detalje har Lauritzen for øvrigt brugt i sit samtidige byggeri Radiohuset på Frederiksberg. VL Terminalens samlede, gennemtænkt funktionalistiske byggeri har i tidens løb modtaget flere priser og diplomer og repræsenterer efter sigende det største flytteprojekt af en bygning i Europa til dato.

Flyveledertårn fyldt med historie

Jørgen Mangor viste endnu et spændende program, der fulgte selve flytningen af terminalen for at give plads til den nye Terminal 3. Det var et sisyfosarbejde, for nu at sige det på den måde. Det omfattede nedrivning af en række senere tilbygninger samt udgravninger under terminalen for at give plads til de meget store og lange ”bulldozere”, som ved bortkørselen formåede at holde det store tømte hus i balance, indtil det var på plads næsten 4 km væk. Det var en teknisk præstation af rang, og der var mange, der først fik nerverne i ro, da det hele var overstået.

Det gamle flyledertårn var i drift helt til 1972. Det var Flysikringstjenesten og dermed vores anden vært, radioværkstedets leder Flemming Jørgensens ansvarsområde. Han reddede personligt en lang række af datidens tekniske ting i tårnet, som andre fandt overflødige at gemme. Hans levende historiske interesse har været med til i det gamle reetablerede flylederrum at kunne genopbygge en total flylederplads (der var kun plads til én mand!) med radiosender, telegraf, rørpost, tre telefoner med håndsving, skyhøjdemåler og andre for os tekniske mærkværdigheder. Og Flemming Jørgensen, der må have oplevet det hele, da det var i drift, kunne fortælle en masse om, hvordan det hele gik til, krydret med en håndfuld historiske anekdoter. I et sidelokale og specielt ovenpå var der opstille en række plancher og fotostater med tekst, der belyste væsentlige hændelser i tårnets aktive år.

VL Terminalen kom til i 1939 og styrede civiltrafikken til besættelsen i 1940, hvorefter tyskerne havde kommandoen indtil befrielsen i 1945 (hvor et antal flygtende tyske piloter landede i Kastrup.) Efterfølgende, gennem et kortere tidsrum, hvor Kastrup, som en af Europas få fungerende civile lufthavne, blev brugt flittigt til at ekspedere den civile internationale lufttrafik.

Til sidst: Vi var heldige at få lov til at besøge VL Terminalen. Det skyldes, at vores Preben Herholdt har personlige forbindelser til CPH Historisk Gruppe. Så tak til ham og til Frede Miller Jørgensen, der ordnede alt det praktiske og sørgede for, at de tre fra CPH (den tredje var security advisor Allan Buhl) hver fik de obligate 2 flasker vin som tak for en spændende og morsom eftermiddag.

Erik Aagesen (erikaa@dbmail.dk)